

A Comparative Study of the Rites of Passage with an Emphasis on the Maturity and Marriage of the People of Kerman and Jiroft

ARTICLE INFO

Article Type
Research Article

Authors

Saeedeh Vaezi¹
Fariba Mireskandari^{2*}
Vahid Rashid Vash³

How to cite this article

Saeedeh Vaezi, Fariba Mireskandari, Vahid Rashid Vash, A Comparative Study of the Rites of Passage with an Emphasis on the Maturity and Marriage of the People of Kerman and Jiroft, *Journal of Islamic Life Style Centered on Health*. 2023;6(4):564-571.

1. PhD student in Anthropology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Anthropology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author).
3. Assistant Professor, Department of Anthropology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

* Correspondence:

Address:
Phone:
Email: f_mirskandari@yahoo.com

Article History

Received: 2022/08/11
Accepted: 2022/12/04

ABSTRACT

The dominant culture in any society plays a very constructive role in the lifestyle of people. Marriage and puberty, as the most important events in life, are directly influenced by the culture and values of the society. On the other hand, the wide spread of imported and imitation customs and cultures among families and their distancing from religious and Islamic cultures and values, especially in the current era, has caused a change in lifestyle. One of the most important parts of any ethnic structure is its rites of passage, which is a cultural thing and has a social function. These rites are intertwined with people's beliefs and can be investigated as a cultural phenomenon among different ethnic groups. Focusing on the popular culture and literature of the people of Kerman and Jiroft, the present research seeks to identify and compare the rites of puberty, marriage and the influence of religion on these rites of these two cities. In this research, the two stages of puberty and marriage in Kerman and Jiroft were discussed and analyzed in a comparative way. The article tries to examine and study two basic categories of rituals related to Kerman and Jiroft. The approach of the present research is qualitative, of the type of in-depth anthropology and the means of gathering information, documentary studies, participatory observation and interviews. In the present research, efforts have been made by focusing on the theories of evolutionism and diffusionism, functionalism, rituals and rites related to maturity, marriage. to be investigated in the city of Kerman and Jiroft. Based on the results of the research, the aforementioned rites and rituals have been transferred from one generation to another over time, and during this transfer, some have remained constant and others have undergone changes. Also, with the rapid development of technology and technology and the impact of imitation and imported culture, some rituals and ceremonies are fading. He named the third.

Keywords: Rites of Passage, Rituals, Ceremony, Marriage, Puberty

بررسی مقایسه تطبیقی آیین های گذر با تاکید بر بلوغ و ازدواج مردم شهر کرمان و جیرفت

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۱۳

* نویسنده مسئول: f_mirskandari@yahoo.com

مقدمه

فرهنگ ژرف ایران زمین مرزهای تاریخی، جغرافیایی بسیار پهنآوری رادر برمی گیرد امروزی آن بسی فراتر است از این رو بررسی تطبیقی آیین های ایرانی در حوزه های فرهنگی جغرافیایی موضوعی پردامنه و عمیق است کشف و بازپرداخت اعتقادات و باورهای کهن ازدرون آیین ها و مراسم ازدرون اعتقادات و همچنین برآوردن و شکل بخشیدن به این دوماحتوای ادبیات و هنر مردمی (افسانه، شعر، منزله، موسیقی، ضرب المثل، چیستان) کاری است بسیار دشوار، پیچیده و پرابهام تکه های شکسته و پراکنده ی یک طرف باستانی را می توان با تلاش ودقت به هم فرآورد و شکل اصلی آن را باز یافت اما بازنمودهای گسیخته ی باورهای روزگاران دوردقالب پیگیری را حدتوان فرسا و بسا محال است. این مراسم نه تنها راهی برای تقویت گروه اجتماعی و تسکین هیجان ها واضطرب هاست بلکه راهی است که در آن برای حوادث ووقایع مهم آیین های خاصی برگزار می گردد و پذیرش اموری مانند مرگ بلای آسمانی آسان ترمی شود از میان تقسیم بندی انسان شناسان مناسک گذر و مراسم تقویت از اهمیت بیشتری برخوردار است مناسک گذر فرد را در بحرانهای قاطع زندگی مانند تولد، بلوغ، ازدواج، مرگ راهنمایی می کند فرهنگ عامیانه و آداب و رسوم رایج در نزد ایرانیان یکی از منابع بکروباارزشی است که در بطن خود روح زندگی فلسفه حیات راروش ساخته و نمادها و استعاره ها و علائم رابه یاری گرفته ولطافت احساس انسان خلاق و هنر آفرین این سرزمین رادرقالب الفاظ ریخته و آداب و رسوم و آیین ها از حدسرگرمی ساده فراترمی رود و بسیاری از باورها و اعتقادات مردم درمراسمی آیینی مجسم می شود شکی نیست که نام مناسک مذهبی و سنت ها و مراسم آیینی در بطن خودنمایشی دراماتیک رابه همراه دارنداگر ریشه های تاریخی نمایش رادر مورد بررسی قرار دهیم درمی یابیم که اکثر نمایش هایی که در صحنه به اجرا درآمده اند وجنبه مردمی داشته اند برگرفته از مراسم آیینی بوده است این گونه نمایش ها محتوای خود را از فرهنگ مردم از اسطوره ها و استان ها و سنت ها می گیرد نمایش مبتنی بر مراسم آیینی، رابط انسان با گذشته و باسنت های گذشته است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

به طور کلی با توجه به نوع تحقیق که انسان شناسی می باشد از دیدگاه های دانشمندان و نظریه پردازانی چون تایلر، برونسلاو مالینوفسکی، رادکلیف برون، وان جنب نظریه های تطور، کارکردگرایی، اشاعه گرایی و ساختارگرایی استفاده شده است مردم شناسی به عنوان یک علم به جستجوی روابط متقابلی می پردازد که بین انسان ومحیط انسان وفرهنگ و سرانجام فرهنگ های مختلف وجود دارد واز آنجا که هر فرهنگ پدیده ای به پیوسته و در طول زمان متغیر است، باید این سیر تاریخی رانیز مطالعه کند. عنوان مناسک گذر برای اولین بار توسط انسان شناس بلژیکی وان جنب درباره مناسک آیینی به کار برده شد وان جنب این مناسک

سعیده واعظی^۱

دانشجوی دکتری مردم شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

فریبا میر اسکندری^{۲*}

استادیار گروه مردم شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

وحید رشید وش^۳

استادیار گروه مردم شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

فرهنگ غالب در هر جامعه ای نقش بسیار سازنده در نحوه و سبک زندگی افراد ایفا می کند. ازدواج و بلوغ هم به عنوان مهم ترین رویداد زندگی تحت تاثیر مستقیم فرهنگ و ارزش های حاکم بر جامعه است. از طرفی رواج گسترده آداب و رسوم و فرهنگ های تقلیدی و وارداتی در بین خانواده ها و دورشدن آنها از فرهنگ ها و ارزش های دینی و اسلامی به ویژه در عصر حاضر تغییر در سبک زندگی را موجب شده است. یکی از مهم ترین بخش های هر ساختار قومی، آئین های گذار آن هستند که امری فرهنگی و دارای کارکرد اجتماعی است. این آئین ها درهم تنیده با باورها و اعتقادات مردم به منزله پدیده ای فرهنگی در میان اقوام مختلف قابل بررسی است. پژوهش حاضر با تمرکز بر فرهنگ و ادبیات عامه مردم شهر کرمان و جیرفت، در پی شناسایی و مقایسه آئین های، بلوغ، ازدواج و تاثیر مذهب بر روی این آیین ها این دوشهر است. در این پژوهش به دو مرحله بلوغ و ازدواج در کرمان و جیرفت پرداخته شده و به صورت تطبیقی بررسی شده اند. مقاله تلاش دارد تا دو مقوله اساسی آیین های مربوط به کرمان و جیرفت را بررسی و مطالعه کند. رویکرد پژوهش حاضر کیفی، از نوع مردم شناسی ژرفانگر و ابزار گردآوری اطلاعات، مطالعات اسنادی، مشاهده مشارکتی و مصاحبه است. در پژوهش حاضر کوشش شده است با تمرکز بر نظریه های تطورگرایی و اشاعه گرایی، کارکردگرایی آیین ها و مناسک مرتبط با بلوغ، ازدواج در شهر کرمان و جیرفت مورد بررسی قرار گیرد. بر اساس نتایج پژوهش، آئین ها و مناسک مذکور در طی زمان از نسلی به نسل دیگر انتقال یافته و در طی این انتقال، برخی ثابت و برخی دیگر دچار تغییرات شده اند. هم چنین با تحول پرشتاب فناوری و تکنولوژی و تاثیر فرهنگ تقلیدی و وارداتی، برخی از آیین ها و مراسم رو به کمرنگ شدن است. در این رابطه می توان مناسکی مانند خانبندان، پاگشا، تراده، مراسم سومان، مراسم بلوغ، ختنه سوران، مراسم سومان را نام برد.

کلیدواژه ها: آئین های گذار، مناسک، مراسم، ازدواج، بلوغ

گرایی تغییرات فرهنگی را عموماً ناشی از تأثیر پذیری از محیطی بیرونی می داند که به نوعی از خلال همجواری یا انتقال و حرکت پدیده های فرهنگ مبداء را به محیط فرهنگ مقصد رسانده است براساس این نظریه برای شناخت احوال و خصوصیات فعلی یک جامعه باید تاریخ فرهنگی آن جامعه را با توجه به روابطش با جوامع دیگر جستجو و شناسایی کرد. به نظر اشاعیون شباهتهای فرهنگی به علت آمد و رفت ها، ستدها، مهاجرت ها و نتیجه گرفتن مستقیم یا غیر مستقیم یکی از آنها از دیگری است بنابراین در این پژوهش نیز با توجه به تفاوتی که در چگونگی برگزاری مناسک گذر و آیین ها و مراسم و اعتقادات مربوط به آن در طول تاریخ یا مناطق مختلف مشاهده می شود همچنین شباهتهایی که ممکن است در این زمینه وجود داشته باشد سعی گردیده از نظریات اشاعه گرایان استفاده گردد تا از این طریق بتوان شباهتها و تفاوتی را که در شیوه برگزاری این مراسمها وجود دارد تحلیل و تبیین کرد (۴).

دو اصل اساسی که در کارکرد گرای مطرح می شود: اصل جامعیت ((کل گرایی)) و اصل سودمندی هستند منظور از اصل جامعیت آن است که هر پدیده اجتماعی به عنوان جزئی در نظر گرفته شود که درون یک محیط (کل) قرار می گیرد و در رابطه با این کل تحلیل میشود منظور از اصل سودمندی آن است که هر پدیده اجتماعی باید دارای نوعی تأثیر گذاری باشد و به نوعی نیاز در جامعه ای که در آن بوجود آمده است پاسخ گوید. کارکردها ممکن است آشکار یا پنهان مناسب یا مناسب باشند (۵)

به نظر مالینوفسکی، هر عاملی در یک تمدن و فرهنگ، کارکردی نسبت به کل وحدانی دارد و کارکرد حوایج اساسی انسان، بدین معنی که طبایع و غرایز انسانی باعث بوجود آمدن یک سلسله رسوم و معتقدات و سازمانهایی در جامعه می گردد (۶)

ساختار، نخستین مفهوم مورد بحث به وسیله رادکلیف - براون ساختار است در باور او ساختار عبارت است از: ترتیب اجزا یا عناصر نظم یافته ای که یک کل را تشکیل می دهند (۷) بنابراین در این پژوهش سعی گردیده تا از نظرات کارکرد گرایان استفاده استفاده گردد آیین های مربوط به (تولد، بلوغ، ازدواج) را می توان به عنوان جزئی از فرهنگ یک جامعه (کل) در نظر گرفت با توجه به اصل جامعیت باورها و اعتقادات مراسمهای مربوط به آیین های گذر جزئی از فرهنگ جامعه می باشد و تغییر و تحولاتی که در جامعه صورت می پذیرد می تواند بر این مراسمها و آیین ها تاثیر گذارده و آنها را دچار دگرگونی کند تحولات اقتصادی و اجتماعی نیز در دگرگونی مراسم و آداب و رسوم مربوط به تولد نوزاد، ازدواج، بلوغ تأثیر گذار می باشد (۸).

با متحول شدن جامعه سنتی گذشته صنعتی شدن جامعه حاضر که رشد اقتصادی و اجتماعی جوامع را دربرداشته دیگر مانند خانواده های جدید رسومی مانند، دوختن لباس قرمز برای شب شیشه و مراسمی که در آن شب انجام می شد. مراسم خواستگاری، مراسم بله برون، مراسم خرید عروسی، روز سوم عروسی (پاختی)

را بحران زندگی می نامد او مناسک گذر را در سه مرحله تشخیص داد مرحله جدا شدن مرحله جدایی گزینی یا گذار و مرحله پیوستن. منظور از مناسک گذر توصیف آداب و رسومی است که در دوران حساس زندگی همچون زایش، بلوغ، پیوستن به گروه تازه، زناشویی و نظایر آن می باشد. بنا بر این با توجه به نظریه وان جنب. آیین های پاگشا، مراسم ازدواج نیز جز مرحله سوم یعنی آداب و مناسک پیوستن فرد به گروه و فضا و مکان جدید، یا مناسک گذر با دگرگونی در پایگاه اجتماعی مانند، گذر از پسرانگی به مردانگی از جمله آیین های گذار هستند (۱).

ادوارد تایلور از نخستین کسانی است که کوشید تا از فرهنگ تعریف جامعی را به دست دهد و پدیده های اجتماعی و فرهنگی را در فرایند تکاملی آنها مطالعه کند او در این باره می نویسد: هرگاه با هنرهای پیشرفته، دانش مترقی و سازمان پیچیده برخورد کردیم باید بدانیم که اینها از توسعه و پیشرفت تدریجی مراحل ساده قبلی نتیجه شده اند و هیچ مرحله ای از تمدن به خودی خود بوجود نمی آید بلکه هر مرحله از مرحله قبلی ناشی می تایلور در کتاب جوامع ابتدایی (۱۸۷۱ م) فرهنگ را چنین تعریف می کند ((فرهنگ مجموعه ای پیچیده ای است از معارف، معتقدات، هنرها، صنایع، تکنیک ها، اخلاق، قوانین، سنن و بالاخره تمام عادات و رفتار و ضوابطی است که انسان به عنوان عضو یک جامعه آن را از جامعه خود فرا می گیرد و در قبال آن جامعه تعهداتی به عهده دارد بنابراین با توجه به تعاریف فوق، مناسک گذر مربوط به تولد نوزاد، بلوغ، ازدواج نیز جزئی از فرهنگ یک جامعه محسوب می شود. تایلور می گوید ((ایده های دینی اولیه برای تبیین عملکرد جهان به وجود آمده اند)) (۲)

از طرف دیگر با توجه به این دیدگاه تایلور که تحول و تطور جوامع رابه تحول مذهب وابسته می داند و توسعه و ترقی مذهب را نیز نتیجه رشد عقلانیت در جوامع می داند بنابراین با عنایت به رشد اندیشه بشر و جهان بینی مردم در طول تاریخ و پیدایش ادیان مختلف، در شیوه برگزاری این مراسمها و آیین ها تغییراتی بوجود آمده که همگی به معتقدات مذهبی مردم بستگی دارد. از آن جمله رسم ختنه کردن پسران که وابسته به باورهای دین مبین اسلام است.

از طرف دیگر تایلور معتقد بود که در همه فرهنگ ها، هر نسلی فرهنگ را از نسل پیشین خود می آموزد بنابراین می توان در طول تاریخ بشر الگوی طولی از پیشرفت اجتماعی و فکری را نشان داد لذا با توجه به این دیدگاه می توان چنین در نظر گرفت که در خصوص آیین های گذر در طول تاریخ با توجه به تغییرات و تحولات اجتماعی و فرهنگی گوناگون دیدگاههای و برداشتهای تازه ای پدید می آید که در هر مقطع تحت تأثیر رشد جهان بینی و چگونگی آراء و عقاید مردم آن زمان قرار گرفته و به آن رنگ و بوی تازه ای بخشیده است (۳).

نقطه حرکت محوری اشاعه گرایان، تأمل بر تغییرات فرهنگی از یک سو و توجه به شباهت های فرهنگی از سوی دیگر است اشاعه

در بخش کیفی برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته استفاده شده است. مصاحبه‌های صورت گرفته با هدف کشف و فهم دیدگاه پاسخگویان در زمینه آیین‌ها و مناسک گذر تولد، بلوغ، ازدواج بوده است. مصاحبه‌ها با وقت قبلی و سؤالات جذاب و غیررسمی شروع شدند. در طول مصاحبه، تحقیقگر با ایجاد یک رابطه صمیمی با پاسخگو، سعی نمود تا همه نظرات و دیدگاه‌های وی را در زمینه مسئله تحقیق به دست بیاورد. همچنین به مشارکت‌کنندگان اطمینان خاطر داده شد که همه نظرات و اطلاعات شخصی آنها کاملاً محرمانه خواهد ماند و کسی جز محقق به آنها دسترسی نخواهد داشت. مدت زمان مصاحبه با هر مشارکت‌کننده به طور متوسط ۱ ساعت طول کشید (۱۲).

در پژوهش میدانی به طور معمول دو یا سه روش مختلف (مثل مصاحبه، مشاهده) به کار می‌رود علاوه بر این پژوهشگر بر اساس روش مشاهده مشارکتی مناسک، آیین‌ها و مراسم را در زمان اجرا از طریق این تکنیک ثبت، حضور در محل، شرکت در مراسم، ضبط صدا و تصویر یا شیوه‌های مختلف یادداشت برداری برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده می‌شود.

جامعه آماری این پژوهش مردم شهر کرمان و جیرفت می‌باشد که بطور اختصاصی در محله‌های متفاوتی از بین گروه سنی بزرگسالان و میانسالان (صدنفر) از خانواده‌های دو شهر مورد بررسی قرار گرفته است. برآورد حجم نمونه و روش نمونه‌گیری چون این تحقیق از نوع کیفی و ژرفانگری می‌باشد و از تکنیک مصاحبه، مشاهده و مشاهده مشارکتی استفاده نموده است نیازی به روش نمونه‌گیری در این تحقیق نمی‌باشد. روش کیفی به خصوص از نوع ژرف آن مورد توجه این پژوهش است. و سعی شده به کمک مصاحبه، از مشارکت‌کننده‌ها خواسته شده است که آیین‌های گذار و تغییرات آن را در طول زمان بیان نمایند. تحقیق حاضر از نظر مکانی در شهر کرمان و جیرفت و از نظر زمانی در شش ماهه دوم سال-۱۴۰۱ تا ۱۴۰۰ به اجرا درآمده است (۱۳).

یافته‌ها

آداب عروسی در جامعه سنتی کرمان زمین از آیین‌ها و رسومی است که هر کدام به نوبه‌ی خود منحصر به فردند آیین‌هایی مانند زن طلبون، مهر برون، چادر برون، رخت برون، کفش پا کنون، حلقه دست کنون، عقد کنون، بند اندازون، دعوت کنون، بذل عروسی، عروس برون، جهاز برون، حموم برون، سوومون، پاگشا، در مراسم خیلی دور گندم پاک کنون، مراسم هیزم نون بزون، ساز و دهل در گذشته دختران کرمانی در پایین‌ترین سن یعنی دوازده الی سیزده سالگی آماده ازدواج می‌شدند اگر سن دختری به هفده یا هجده می‌رسید دیگر امیدی نداشت ازدواج کند و به اصطلاح کرمانیان قدیم ترشیده محسوب می‌شد. پدر و مادری که به سن پیری می‌رسیدند پسری جوان و دم‌بخت در خانه داشتند تصمیم می‌گیرند به اصطلاح کرمانیها (آستین بالا بزنند) در گذشته دخترها در انتخاب همسر نقش چندانی نداشتند و تصمیم‌نهایی با بزرگ‌گراها بود برخلاف امروز که دختران حرف اول می‌زنند و معتقد بودند مرد باید فقط دارای دو تا سوراخ دماغ و دو چشم باشد مادر داماد با

پاگشا کردن عروس و داماد، یا ختنه کردن نوزاد که کار دلاک بود چون ساختار جامعه متحول شده این رسم هادیگر مانند گذشته وجود ندارد اگر هم باشد مانند گذشته نیست پزشک جای دلاک این کار را انجام می‌دهد و یا لباس حتما نباید مانند گذشته برای شب شیشه قرمز باشد کم‌کم از صحنه جامعه و کارکردهای آنها را حذف کرده است. براساس اصل سودمندی مناسک گذر و مراسمهایی که از زمان تولد نوزاد، مراسم عروسی آغاز می‌شود پدیده‌ای اجتماعی که نوعی نیاز از جامعه را بر طرف می‌نماید. مراسم و همدلی در برگزاری آن نمایش نمادین روح جمعی جامعه است که در آن جامعه مورد احترام قرار می‌گیرد جشن‌ها بی‌مانند جشن شب شیشه پیوند، جشن بله برون، جشن خرید عروسی، فرستادن چهارمشتک جمعی را میان افراد یک قوم رقم می‌زنند و همیاری گروهی را تقویت می‌کند از طرف دیگر برگزاری مراسم و شرکت در این مراسم نوعی ایجاد همبستگی و حضور در شادی دیگران خواهد بود تا از این طریق شور و شعف ورود عضو جدید جامعه مبارک و فرخنده شمرده شود (۹).

مواد و روش‌ها

در هر تحقیقی لازم است که روشهای خاصی برای جمع‌آوری اطلاعات به کار برده شود یعنی بعد از تنظیم موضوع تحقیق باید روش خاصی به کار رود انتخاب روش بستگی به ماهیت موضوع تحقیق و امکانات اجرایی آن دارد این پژوهش از نوع کیفی و ژرفانگری می‌باشد و از دو روش اصلی و تکمیلی استفاده شده است از آن جهت که موضوع تحقیق یک موضوع مردم‌شناختی است محقق با حضور در میدان تحقیق به جمع‌آوری اطلاعات و مشاهده پدیده‌ها پرداخته است. روش اصلی تحقیق میدانی (مشاهده همراه با مشارکت و مصاحبه) می‌باشد. و روش تکمیلی این پژوهش (مطالعه تاریخی) است. که با مراجعه به اسناد و شواهد موجود و بقایای سنت‌های برجامانده و جمع‌آوری یافته‌های گذشتگان انجام شده است (۱۰).

روش تحقیق در بخش کیفی پژوهش رویکرد پدیدارشناسی تفسیری است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در بخش کیفی با استفاده از مصاحبه‌های عمیق انجام گرفته است. مصاحبه در این تحقیق تا جایی ادامه داشته است که محقق به اشباع اطلاعاتی در زمینه موضوع تحقیق برسد؛ از آنجایی که مشارکت‌کنندگان پژوهش مجاز بودند تا در ارتباط با موضوع پژوهش نظرات خود را آزادانه بیان کنند. روش کیفی به خصوص از نوع ژرف آن مورد توجه این پژوهش است. در پژوهش میدانی به طور معمول دو یا سه روش مختلف (مثل پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده) به کار می‌رود علاوه بر این سه روش پژوهشگر بر اساس روش مشاهده مشارکتی مناسک، آیین‌ها و مراسم را در زمان اجرا از طریق این تکنیک ثبت، حضور در محل، شرکت در مراسم، ضبط صدا و تصویر یا شیوه‌های مختلف یادداشت برداری برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده می‌شود. هم‌چنین با استفاده از روش کتابخانه‌ای از بین منابع موجود اطلاعات مورد نیاز را جمع‌آوری نموده در عین حال بخشی از اطلاعات به صورت مشاهدات شخصی و گفتگو با صاحبان اندیشه و با تجربه تهیه شده است (۱۱).

این شب از طرف خانواده داماد معمولاً یک جلد قرآن مجید و شیرینی و انگشتری و یک قواره چادر، شیرینی در طبق های زیبا یا خنجه قرار می دادند و به منزل عروس می بردند به عنوان رسمی بودن مرحله نامزدی به خانه عروس می برند و انگشتری را از طرف مادر و یا خواهر داماد به انگشت عروس می کنند و به این اصطلاح عروس و داماد نامزد می شدند. (۱۶)

اولین مراسم در زمان قدیم مراسم کفش و چادر بوده که لباس و تکه طلائی میبرند که همان نشان کردن زمان حال می باشد.

مراسم خواستگاری در جیرفت به دو صورت بود اول رسم نوم نافکی را بجا می آوردند نوزاد دختر بنام جنس مخالف انهم از اقوام نزدیک ناف را ماما بنام دیگری می برد و این عقیده داشتند که عقد دختر عمو و پسر عمو در اسمونا بسته شده امروزه این رسم پا برجاست خانواده داماد اول عروس منتخب از بدو تولد نوم نا فکی فرزندشان بوده است تصمیم به خواستگاری رسمی می نمایند و بزرگان فامیل روزی را جهت خواستگاری تعیین نموده و به خواستگاری می روند این روز بیشتر با ایام مسعود سال و یا اعیاد می باشد. یک عدد انگشتر از جنس نقره به همراه یک عدد شال یا چارقد و یک قواره چادری و پیراهن و مقداری نقل و کله قند در یک مجمعه یا سینی مسین می گذاشتند و به طرف خانواده عروس حرکت می کردند میتوان گفت با این هدایا و اجرای مراسم شال انگشتر "شال انگشتل" در لفظ محلی، موقعیت داماد تثبیت می شد.

بعد از رسم نوم نافکی مراسم اجازه گیران برگزار میشد که خانواده داماد به دیدن خانواده عروس میرفتند همراه با ریش سفیدان اجازه تاریخ عقد و عروسی را می گرفتند تقریباً در هر خواستگاری جمعیت به طور میانگین به ۵۰-۶۰ نفر هم می رسد آقا داماد شب قبش یک گوسفند که جوابگوی همه مهمانها رو بده پیشکش میکرد. مراسم خواستگاری با حرفهای معمول و طبق رسوم انجام میشود (۱۷).

شبهاتهدار هردوشهر بزرگان و ریش سفیدان به خواستگاری می رفتند در هردو شهر در وهله اول با فامیل نزدیک وصلت کردن برایشان مهم بوده است اعتقاد داشتند قوم و خویش اگر گوشت همدیگر رو بخورند استخوان های همدیگر را بیرون نمی ریزند. و در جیرفت هم همانند کرمان رسم آیین ناف بری وجود داشته است در جیرفت آیین ناف بری به رسم نوم نافکی می گفتند بریدن ناف نوزاد بنام جنس مخالف انهم از اقوام نزدیک ناف را ماما بنام دیگری می برد و این عقیده داشتند که عقد دختر عمو و پسر عمو در اسمونا بسته شده امروزه این رسم در جیرفت هنوز پابرجا ست تفاوت بین کرمان و جیرفت در نامزدی است در جیرفت هزینه مراسم نامزدی توسط داماد انجام می شده است در کرمان توسط خانواده عروس انجام می شود در کرمان مراسم خواستگاری در زمان قدیم به سه روش بوده است پدر و مادری که به سن پیری می رسیدند پسری جوان و دم بخت در خانه داشتند تصمیم می گیرند به اصطلاح کرمانیها (آستین بالا بزنند) در گذشته دخترها در انتخاب همسر نقش چندانی نداشتند و تصمیم نهایی با بزرگترها بود مادر پسر هرجا قدم می گذاشت دختری باکمال و فهمیده می دید وی را برای پسرش در نظر می گرفت مادر داماد بعد از انتخاب وازمون از

تزیینی و بادقت کامل دختران را از همه نظر بررسی می کردند و در نهایت شایسته ترین عروس را انتخاب می کردند و عروس می بایست آزمون سختی را بگذارند در کرمان به چند روش دختر انتخاب می کردند یک نوع خواستگاری در بدو تولد می باشد. (۱۴) آیین (ناف بری) در کرمان به این صورت بود مادری فرزند پسر داشت چنانچه از خانواده فامیل، دختری متولد می شد، ناف دختر را مادر پسر می برید یا طبق یک عادت قدیمی ماما به هنگام بریدن ناف دختر یک قطعه از لباس یا کفش پسر(پسر عمو، عمه، خاله، دایی) اوی را زیر دستش قرار می داد و بصدای بلند میگفت نافش رو بریدم برای پسرعمویا... بدین ترتیب از همان کودکی به نام هم می شدند نامگذاری ماما در هنگام بریدن ناف نوزاد چنین می گفت: بسم الله الرحمن الرحیم به نام پیمبر و دوازده امام می برم ناف این دختر را به اسم پسر فلانی و بدینگونه نامزدی نوزاد دختر از بدو تولد اعلام می گشت ناف بر نمودن نوزادان در حقیقت نوعی نامزد تحمیلی بود دختری که ناف بر بود از بدو کودکی مورد توجه خانواده ی پسر قرار می گرفت و او را عاروس خطاب می کردند و برایش هدیه و سوغات آورده و در سن مناسب او را نشونه میکردند. آوردن نشونه بستگی به نظریه خانواده ها داشت چه بسا دختری را در سن ۶-۷ سالگی به طور رسمی نامزد می کردند و در سن ۹ تا ۱۴ سالگی او را به خانه بخت می بردند.

روش دوم مادری که چند فرزند بدنیا می آورد و در اثر بیماری برایش نمی ماند نذر می کرد اگر این بچه زنده بماند او را به عقد سید حتی اگر مسن بود در بیاورد امروز چنین ازدواجی کاملاً مردود است (۱۵).

رسم دیگر نشون بود مادر پسر هرجا قدم می گذاشت دختری باکمال و فهمیده می دید وی را برای پسرش در نظر می گرفت مادر داماد بعد از انتخاب وازمون از دختر مثلاً مادر شوهر سر زده وارد خانه دختری می شد تا از سلیقه دختر آگاه شود که آیا خانه تمیز بود یا نه در اصطلاح کرمانیها، به عنوان سنجو بنجو، در یک موقعیتی خاص که صاحبخانه حضور نداشت زیر فرش را بالا می زد و سقف ها و گوشه و کنار اتاق را کاملاً بررسی میکرد که با اصطلاح با خاکروبه کراشک(تار عنکبوت) زیر فرش و دیوارها و سقف نیست ملاک انتخاب دختران دم بخت از دید مادر شوهر از باب سلیقه و نظافت شخصی وی بود بعد از آزمون و پسندیدن عروس ریش سفیدان طایفه را با پدر و مادر خود برای گفتگو به خانه عروس می رفتند و خانواده عروس هم بعد از مشورت با افراد خانواده و بستگان نزدیک، مانند عمو، عمه، خاله و دایی، جلسه بله برون را می گذارند. در این جلسه معمولاً ریش سفیدان طایفه داماد و پدر و مادر به خواستگاری می روند و بعد از صحبت ها مراسم رسمی نامزدی در این شب اعلام می شود. در این میان شخصی که دارای فن بیان قویتری بود و به اصطلاح سن و سالش از همه بیشتر بود جهت چک و چانه زدن. گرفتن نظر دیگران مسیولیت را برعهده می گرفت و ارد منزل عروس می شدند و به اصطلاح می گفتند ما اومدیم، به، نونخوار، اسفزه تون، کم، کنیم و در جواب مادر خانواده می گفت: خوش اومدن، قدم ورچش بدین شکل موضوع خواستگاری و هدف رفتن به خانه دختر مشخص می شد.

دختر مثلا مادر شوهر سر زده وارد خانه دختر می شد تا از سلیقه دختر آگاه شود که آیا خانه تمیز بود یا نه بعد از رضایت مادر بزرگان فامیل به خواستگاری می رفتند و دیگر خواستگاری روش دوم مادری که چند فرزند بدنیا می آورد و در اثر بیماری برایش نمی ماند نذر می کرد اگر این بچه زنده بماند او را به عقد سید حتی اگر مسن بود در بیاورد امروز چنین ازدواجی کاملا مردود است. روش دوم مادری که چند فرزند بدنیا می آورد و در اثر بیماری برایش نمی ماند نذر می کرد اگر این بچه زنده بماند او را به عقد سید حتی اگر مسن بود در بیاورد امروز چنین ازدواجی کاملا مردود است. در جیرفت بعد از مراسم نوم نافکی مراسم اجازه گیران بود ریش سفیدان تاریخ عروسی را مشخص می کردند و آقا داماد شب قبل از مراسم یک گوسفند که جوابگوی همه مهمانانها رو بدهد پیشکش می کرد. مراسم خواستگاری با حرفهای معمول و طبق رسوم انجام می شد (۱۸).

از نظر اسلام پایه شخصیت هر فردی در دوران رشد و بلوغش شکل می گیرد. این دوران جزو دورانهای حساس برای زندگی یک نوجوان به شمار می رود. در این دوران نوجوانان از لحاظ ظاهری، روحی و روانی، با تغییرات بسیار زیادی مواجه خواهند شد. لذا ضرورت دارد اطلاعاتی در اختیار آنها قرار گیرد. زیرا همه این تغییرات، باعث نگرانی و استرس فرد مکلف خواهد شد چرا که در این سن به رشد کامل فکری و روحی می رسند. در کرمان در گذشته دختری که به سن نه سالگی می رسید مادران واجباتی مثل نماز، روزه و رعایت تکالیف که دینی بر او واجب است را به دختران یاد می دهند و برای پسرانی که به سن تکلیف می رسیدند پدران یکسری از واجبات مانند نماز و روزه و تکالیف دینی خاص آنها را به پسران خود یاد می دادند و به آنها گفته می شد که باید در مقابل احکام الهی مسئول باشند. هم چنین برای آنها سجاده مخصوص نماز و برای دختران چادر نماز تهیه می کردند هم چنین در گذشته که اکثر مردم کرمان زرتشتی بودند، وقتی کودکی به سن بلوغ (پیرامون ۱۵ سالگی) می رسید، والدین او روزی را برای برگزاری مراسم سدره پوشی معین و خویشاوندان و دوستان خود را برای شرکت در این مراسم دعوت می کردند. این مراسم به آیین سدره پوشی و کشتی معروف بود. در واقع مراسم سدره پوشی جشنی است که خانوادههای زرتشتی برای فرزندان خود در هنگام رسیدن به هوشیاری می گیرند. چرا که خرد او اجازه می دهد آموزشهای پیامبرش را درک کند و در زندگی به کار گیرد. او در این مراسم سدره پوش می گردد و آیین نیاکان خود را می پذیرد و با خود پیمان می بندد تا سفارشهای آیین راستی و خرد را به کار گیرد. این جشن در خانه یا تالار برگزار می شود. مراسم سدره پوشی گاهی به صورت همگانی نیز برپا می شود؛ یعنی چند نوجوان زرتشتی با هم در یک مجلس سدره پوش می شوند. در این جشن بسیاری از خویشان و آشنایان پسر و دختر در روز سدره پوشی حضور دارند تا شاهد برگزاری جشن سدره پوشی آنها باشند (۱۹).

کشتی

بندی سفید رنگ از جنس پشم گوسفند است آن را سه دور به روی سدره، بر کمر می بندند. بستن کشتی بر کمر، نشان داشتن کمریندی

است در جهت گسترش راستی و مبارزه با دورغ و کژاندیشی، نمایانگر بی از اری و سود رسانی است. وقتی پسری به سن بلوغ می رسد برای اینکه با مردان دیگر به شکار بپردازد با برگزاری جشن ویژه‌ای زره و جوشنی به او می پوشانند و کمربندی از کمندیا شمشیری به کمر او می بستند و بدین ترتیب او را به جرگه مردان و رده جنگیان در می آوردند. در این آیین امروزه به جای پوشاندن زره و جوشن، پیراهن سفید نخن از کی به نام سدره که نشانه مهر و دوستی می باشد به جوانان می پوشانند و به جای کمر بند جنگی و شمشیر، سپس کودک آستینهای موبد را از هر دو طرف در دست گرفته و با او هم پیوند می شود. هنگامی که عمل بستن کشتی تمام شد طفل به جای خود می نشیند و موبد به جای اول خود برگشته و روبروی کودک ایستاده و اوستای تندرستی را به نام طفل می سراید و در حال سرودن، آویشن و برنج و شیرینی مخلوط را به تدریج به سر او می ریزد و با این کار تندرستی، دیر زیوی و پایدار ماندن او را به آیین راستی ارزو می کند. پس از پایان یافتن قسمت مذهبی سدره پوشی والدین و دوستان و خویشان ضمن تبریک، هدایای خود را تقدیم می کنند

گلاب که در بسیاری از مراسم پخش می شود باید نشانه خوش بویی هوا باشد. آینه از یکسو نماد روشنایی است و از سوی دیگر شاید هدیه دادن تصویری از چهره افراد به خودشان نیز می باشد و سپساز مهمانان پذیرایی می شود.

دورسم بلوغ در جیرفت فرد بالغی که به سن بلوغ رسیده است، به صورتی که اولین مرحله آن "تمشک" نامیده می شود، با پوشیدن لباسهای سنتی و تزئین شده با گل و برگ به جمع خانواده، دوستان و همسایگان خود معرفی می شود در مرحله بعدی به نام "نماز"، نماز جماعت با حضور اقوام در مسجد برگزار می شود و سپس در مرحله "قرائت قرآن"، فردی که به سن تکلیف رسیده، یک صفحه از قرآن را به صورت خودخوان با تلاوت درست به نمایش می گذارد

در انتها و در مرحله آخر به نام "شب شمع"، مراسم شام با حضور خانواده و دوستان و تزئین محل با شمعهای رنگی برگزار می شود. در این مراسم، به فردی که به بلوغ رسیده تبریک گفته و هدایایی به او اهدا می شود در مقایسه آداب بلوغ در کرمان و جیرفت باید به این نکته اشاره کرد که شباهتهای زیادی با یکدیگر دارند. هر دو آیین شامل پوشیدن لباس سنتی دختر، تلاوت قرآن و دریافت هدیه از خانواده و دوستان است. علاوه بر این، در هر دو شهر این آیینها برای جشن بلوغ، حاکی از گذار دختر به بزرگسالی و نشان دادن آمادگی او برای ازدواج است

با این حال، تفاوتهایی نیز بین این دو شهر در اجرای آیین وجود دارد. به عنوان مثال، آیین کرمان به چند مرحله تقسیم می شود، در حالی که آیین جیرفت یک رویداد واحد است. علاوه بر این، آیین کرمان در طول زمان دستخوش تغییرات بیشتری شده و برخی از مراحل به کلی کنار گذاشته شده است، در حالی که آیین جیرفت نسبتاً ثابت مانده است.

تفاوت دیگر میزان مشارکت جامعه است. در کرمان این مراسم بیشتر جنبه خانوادگی داشت و فقط دوستان و اقوام نزدیک در آن

آیین های گذار در این دو شهر، می توان اینگونه اذعان داشت که آیین های گذر در این شهرها از اهمیت قابل ملاحظه ای برخوردار بوده است. اغلب آیین هایی که امروزه در دو شهر کرمان و جیرفت دیده می شود، ریشه در آداب و رسوم و سنت ها و اعتقادات مذهبی مردم این شهرها دارد. در این میان برخی از آیین های مرتبط با دوره های گذار با قوت بیشتری همچنان به پا داشته می شوند اما برخی دیگر تا حدودی رنگ باخته اند.

از میان دوره های گذر، آنچه در این پژوهش مد نظر قرار گرفته، آیین های مرتبط با بلوغ و از دواج است. در انجام آیین های مرحله ازدواج در دو شهر کرمان و جیرفت مراسم خواستگاری، بله برون، ناف بری، مراسم بلوغ و... از مهم ترین مراسم است که در این دو شهر اجرا می شود. نتایج به دست آمده این پژوهش حاکی از آن است که علی رغم وجود تغییر و تحولات بسیاری که در زندگی اجتماعی افراد پدید آمده، برخی از این آیین ها هنوز به قوت خود با اندکی تفاوت در نحوه برگزاری مراسم وجود دارند. این مناسک و آداب و رسوم، طی نسل ها در شهرهای کرمان و جیرفت تطور پیدا کرده و اشاعه یافته است و به طور شفاهی از نسلی به نسل دیگر منتقل شده اند و در طی زمان، دچار تغییر و تحول شده اند. این آیین ها برای انسان شناسی و مردم شناسی حائز اهمیت فراوان است؛ اینکه چگونه باورها رشد کرده، تحول و تطوریافته، تغییر کرده و اشاعه یافته و سرانجام ادامه یافته اند. اما در جهان کنونی، به دلیل رشد فزاینده فناوری و ارتباطات، برخی از این آیین ها در نوع برگزاری دچار تغییراتی شده اند. آنچه در این مورد حائز اهمیت است آن است که زنان در شهر کرمان در برگزاری این مراسم و مناسک نقش پررنگ تری داشته و دارند. به عنوان مثال در آیین تولد از زمان زایمان و حتی قبل از آن در چله بری، مراسم شب شیش، مراسم حمام رفتن، مراسم پخت آش دندونی و...، این زنان هستند که باز یگران اصلی این آیین ها هستند و مردان در بهترین حالت نقش های تدارکاتی را ایفا می کنند.

آداب تشکیل خانواده به عنوان اولین و مهم ترین نهاد اجتماعی، در دو شهر کرمان و جیرفت، از گذشته تا به امروز دستخوش تغییر و تحولات گسترده ای شده است. این تغییرات متناسب با تغییرات گسترده اجتماعی و فرهنگی صورت گرفته است. از همسرگزینی به وسیله والدین برای پسر و دختر تا آداب خاص و منحصر به فرد انتخاب عروس توسط مادرشوهر از بعد سلامت جسمی و روحی و خانوادگی، آداب مرتبط با خواستگاری بسیار پرکش و قوس تا دوران نامزدی و عقدکنان، تهیه جهیزیه و خرید لوازم و البسه عروس و داماد گرفته تا عروسی های چندین شبانه روزی که با آدابی خاص مانند نان پزون، هیزم، تراده، خانبدان، و... همراه بود. انجام این آیین ها برای خانواده ها در دو شهر کرمان و جیرفت با آدابی اکثراً مشابه (و گاهاً متفاوت) انجام می گرفته است. از جمله تفاوت هایی که بین انجام اینگونه مراسم در دو شهر کرمان و جیرفت وجود داشت می توان به مراسم خانبدان، مراسم گندم پاک کنون، مراسم نان پزون در جیرفت اشاره کرد (این مراسم یک روز قبل از عروسی برپا می شد). اما در کرمان قبلاز مراسم شب عروسی مراسم خلعت برون، مراسم بند انداز و مراسم لحاف دوزی از مهم ترین آیین های گذار می باشد.

حضور داشتند. در جیرفت، کل جامعه دور هم جمع می شدند تا انتقال دختر به بزرگسالی را جشن بگیرند. در خاتمه، در حالی که آیین های بلوغ در کرمان و جیرفت شباهت های زیادی دارند، تفاوت هایی نیز دارند. این تفاوت ها نشان دهنده سنت ها و ارزش های فرهنگی منحصر به فرد این مناطق و چگونگی تکامل آنها در طول زمان است

نتیجه گیری

مردم شناسی با نگاهی به جریانات فرهنگی در طول تاریخ سعی بر آن دارد فرهنگ جاری جامعه را که تداوم دستاورد تلاش انسان ها در طول تاریخ است را با نگاهی به ریشه های تاریخی آن در جامعه مورد تحلیل و بررسی قرار دهد؛ جدال انسان با طبیعت و انعکاس آن در شکل گیری زندگی امروز را مورد بررسی قرار داده و چگونگی شکل گیری ارزش های الوالی فرهنگ و تمدن انسان را مورد پژوهش خاص خود قرار دهد. از این رو ارزش های ماندگار فرهنگی و آیینی، در مردم شناسی از جایگاه والایی برخوردار می باشد. اما همزمان جریانات تحولی و پدیده های نو فرهنگی را در زندگی مردم جستجو می کند.

پژوهش های مردم شناسانه به سبب ماهیت خاص این علم که در بطن زندگی مردم در گذر است، پژوهشی ژرفانگرانه بوده و به دلیل این ویژگی خاص خود، از دیگر دانش های انسانی متمایز می باشد. در این میان آیین های گذار که نشان دهنده مهم ترین مراحل گذر انسان از کودکی تا بزرگسالی است، یکی از مهم ترین موضوعات مورد توجه علم مردم شناسی است.

این آیین ها در ایران ریشه و اصل یکسان و مشابه دارند، اما با توجه به فرهنگ اقوام، در جزئیات متفاوتند؛ و بیانگر جهان بینی، باورها و عقاید افراد آن جامعه می باشند. در واقع آیین ها و نمادگرایی های گذار، بعد متفاوتی از انسان را از نظر می گذرانند؛ به این صورت که انسان با گذر از وضع غیر کامل جنینی به وضع کامل و بلوغ، انسان کامل می شود. همچنین می توان اینگونه اذعان داشت که مناسک گذار نوعی آیین های عبادی هستند که دوره ای از زندگی یک فرد را نشان می دهند. بنابراین آیین های گذار و عبور از یک مرحله به مرحله دیگر می تواند بایکسری از موزهای ورودی سخت همراه باشد که در تجربیات فرهنگی و اجتماعی و همچنین در سرنوشت بیولوژیکی فرد تاثیر شگفت انگیزی داشته باشند.

در این رابطه آیین های گذر در ایران بسیار است و در عرصه های گوناگون فرهنگی ریشه دارند؛ اما آنچه امروزه به عنوان باورها و اعتقادات، همراه با آیینها و مراسم مختلف، مانند پلی ما را به گذشته و زندگی اجداد و پدرانمان متصل می کند، همین آیین ها و مراسم و مناسک است؛ علت به وجود آمدن بسیاری از این آیین ها، شیوه معیشت و محیط جغرافیایی مردم هر منطقه است. در واقع بسیاری از این باورها و اعتقادات تحت تاثیر عوامل مختلف محیطی و اجتماعی است. لذا با تغییر شرایط برخی از این آیین ها دچار تغییر شده و یا از بین می روند.

هدف پژوهش حاضر بررسی آیین های گذار در دو شهر کرمان و جیرفت و مقایسه این دو شهر در چگونگی برگزاری آیین های گذار می باشد. با بررسی فرهنگ عامه ی مردم کرمان و جیرفت و

Translated by Kazem Firouzmand. Tehran: Agha.

9. Koz, Louis (1387) *Lives and Thoughts of Great Sociologists*, translated by Mohsen Talasi, Scientific Publications, Tehran.
10. Alizadeh Hamid, nomadic. Taha (2019). *Birth rituals in popular culture and literature of Bushehr province*. Two-
11. Niknam. *Koresh 1392 (From Nowruz to Nowruz traditional rites and ceremonies of Zoroastrians of Iran)*, Tehran
12. Rooh Al-Amini Mahmoud (1388) *Field of Cultural Studies*, 9th Edition - Tehran - Attar Publishing House
13. Mahdavizadeh Parents (2015). *Anthropological analysis and investigation of rites of passage (birth, marriage, divorce)*,
14. Askari Khanqah Asghar, Sharif Kamali (1387) *General Anthropology*, 5th edition - Tehran, Humanities Research and Development Center Organization (position)
15. Birvalen (1375) *Dictionary of social sciences 0 second volume*, translation; Dr. Baqer Sarokhani, Keihan Publishing House, Tehran
16. Javed Majid (2006) *Kerman in a glance*, Kerman Center for Kerman Studies
17. Rooh Al-Amini Mahmoud (1375) *Basics of Anthropology (around the city with lights)* 7th edition; Tehran - Attar Publishing House
18. Reichelt. H. (1968). *Avesta Reader; Texts, Notes, Glossary and Index*. Berlin
19. Taylor. E.B. (1920). *Primitive Culture*. New York: J. P. Putnam's Sons

از دیگر آیین های گذار مورد توجه در این پژوهش آیین های مرتبط با بلوغ در دو شهر کرمان و جیرفت می باشد. کودکان زمانی که به بلوغ و تکامل می رسند با برگزاری مراسمی ویژه و خاص در جریان رشد فکری و عقلی و جسمی خود قرار گرفته و متعهد می شوند که از آن به بعد آدابی خاص را رعایت کنند. از جمله این آداب در شهر کرمان می توان به آئین سدره پوشی زرتشتیان اشاره کرد. سدره پوشی جشنی است که خانواده های زرتشتیان برای فرزندان خود در زمان بلوغ می گیرند. این مراسم هم اکنون نیز در میان زرتشتیان رایج می باشد. این مراسم طی آدابی خاص با حضور موبد زرتشتی انجام می گیرد و یادآور این پیام مهم برای کودکان است که باید متناسب با سن و رشد عقلی خود رفتار کنند. از دیگر آیین های مرتبط با این دوران می توان به برگزاری مراسم جشن تکلیف برای دختران و پسران اشاره کرد که طی مراسم زیبا و منحصر به فرد آداب مرتبط با رسیدن به سن تکلیف برای دختران و پسران، آموزش داده می شود. این مراسم همراه با جشن بوده و حضور خانواده ها در این مراسم از نکات منحصر به فرد اجرای چنین مراسمی است.

References

1. Fakuhi Nasser (1388) *History of anthropological thought and theories - 6th edition - Tehran, Ney publishing house*
2. Bettis Daniel and Fred Plag (1375) *Cultural Anthropology - translated by Mohsen Thalani, Tehran Scientific Publications-*
3. jurisprudence Nasser (2018). *History of anthropological thought and theories*. Tehran: Ni
4. Ranjbar Mahmoud, Sotoudeh Hedayatullah (1388) *Anthropology based on Iranian culture*, 5th edition - Tehran, Ariana Publishing
5. Bastani Parisi, Mohammad Ebrahim (1370) *From Garlic to Onion*, Tehran, Mehtab Publications
6. Sarukhani Baqer (1372) *Research methods in social sciences*, first edition - Tehran - Publishing Institute of Cultural Studies and Research 0 (Research Institute)
7. Mahmoud Katbraei, (1348) *From Clay to Clay*, Institute of Social Studies and Research, University of Tehran
8. freezer. James (2019). *Golden branch (research on magic and religion)*.